స్తుతి - మతి

పెళ్ళి పందిట్లో కార్యక్రమమంతా నిలిచిపోయింది. పురోహితుడు పెళ్ళికొడుకును సదస్యపు పీటలమీదికి రమ్మని కేకలు పెడుతున్నాడు. పందిట్లో అక్కడక్కడ ఇద్దరుముగ్గురు గుంపులు గుంపులుగా చేరి మాట్లాడుకుంటున్నారు.

పెళ్ళికూతురు తలెత్తి పందిరి నాలుగుపక్కలా కలయజూస్తోంది. అరగంటకు పైగా పెళ్ళికొడుకుకోసం అంతా ఎదురుచూస్తుంటే ఇంకా రాడేం లోపల్నించి? ఆతురతతో ఆమె తలెత్తి అక్కడినుంచే సూటిగా వీధి అరుగుమీద నిలబడి ఉన్న తండ్రివైపు చూసింది. ఇప్పటికే ఆయన జీవితంలో మూడుసార్లు నరకయాతన అనుభవించి నడుం వొంగిపోయి ఉన్నాడు. ఈసారి ఆయనకు ఓపికంతా నశించిపోయినట్టుంది. దిగాలుపడి స్తంభానికి ఆనుకుని నిలబడిపోయాడు. నాలుగుసార్లు తల్లి ఆయన దగ్గరికివచ్చి చెయ్యి పట్టుకుని బ్రతిమిలాడింది.

"మనిద్దరం విడిదిలోకి వెళ్ళి పెళ్ళికొడుకు తల్లిని పిలుచుకువద్దాము రండి."

"ఏం లాభం? ఆమె కోరికలను నీవు తీర్చగలవా?"

"అయినా మనం వెళ్ళి అడిగితే ఏమంటుందో! రండి పెళ్దాము."

వసుంధర తల్లిదండ్రుల మాటలు ఆలకిస్తున్నది. ఏం జరిగింది అసలు? పెళ్ళికొడుకు ఎందుకు రాడు? కొంపతీసి అలిగి కూర్చోలేదు కదా? అంతకుముందు అతడు కట్టిన మంగళసూత్రాలను తడిమి చూసుకుంది.

పాపాయమ్మ బలవంతంచేసి ఆయనను కదిలించింది.

తల్లి వెంట ఉత్తరీయం సవరించుకుంటూ తండ్రి వెళ్ళుతుంటే వసుంధరకు జాలేసింది. జడ ముందుకి వేసుకుని చేమంతి పూరేకులు ఒక్కొక్కటే ఊడదీస్తూ పెళ్ళికొడుకు నరసింహాన్ని గురించి ఆలోచిస్తోంది.

తలవంచుకుని కొంగు వేలికిచుట్టుకుంటున్న తనను ఆనాడు ఎంత నిర్మలంగా ప్రేమతో, ఆసక్తితో చూశాడు, ఆ చూపులో ఎంత స్వాతంత్ర్యము ఎంత, ఠీవి కనబడ్డాయి? పెళ్ళి జరుగుతుంటే మధ్యలో ఎవరయినా పీటలమీదనుంచి లేచి రమ్మంటే లేచివెళ్ళే పెళ్ళికొడుకేనా? అయితే ఇటువంటి వ్యక్తితో తన భావిజీవితం ఎట్లా గడుస్తుంది ?

రాణి గబగబా పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చింది, "అక్కయ్యా నిన్ను అమ్మ పిలుస్తోంది."

"అమ్మా నాన్నా ఎక్కడికో వెళ్ళారు. అప్పుడే వచ్చారా ?

"అప్పుడే వచ్చేశారు."

"నే నెందుకే ఇప్పుడు లోపలికి ? అందరూ ఏంచేస్తున్నారు ?"

"ఇంకా ఎవరూ కాఫీ తాగలేదు. టిఫిన్ తీసుకోలేదు."

"నే నిప్పుడు ఇక్కడినుంచిలేస్తే బాగుండదు. అందరూ ఇటే చూస్తున్నారు. కొంచెంసేపయిన తరువాత వస్తాను. నీవు వెళ్ళు"

పిల్లను ఒళ్ళో కూర్చోబెట్టుకుని తీరిగ్గా కబుర్లు చెబుతున్న హరిశంకరం ఒకకంట పరిస్థితులను గమనిస్తూనే ఉన్నాడు. పందిట్లోనుంచి ఒక్కొక్కరే లేచి పోతున్నారు. హరిశంకరం పందిరంతా కలయజూస్తూ వసుంధర ముఖం చూశాడు. పాలిపోయిన ముఖంతో పెళ్ళికొడుకు వచ్చేదారి వంక చూస్తోంది.

హరిశంకరం ఒక్క ఉదుటునలేచి సరాసరి విడిదిలోకి వెళ్ళాడు. పెళ్ళి వారు తాగిపడేసిన కాఫీ గ్లాసులు నేలమీద దొర్లుతున్నాయి. ఉప్మా తిని పడేసిన ఆకుముక్కలు ఒకమూల కుప్పగాపడి ఉన్నాయి. ఆడవాళ్ళంతా ఒకమూలకు చేరారు. మధ్యలో వియ్యపురాలు రాజేశ్వరమ్మ కూర్చుంది. కనుబొమలు ముడుచుకుంటూ మగవాళ్ళంతా వాకిట వరండాలోకి చేరుకుని అగ్గిపుల్లలు గీశారు.

"అయితే ఏం జరుగుతుందంటారు ఇంతకీ?"

"ఏం జరుగుతుందా ? ఆ ముసలాయన అల్లుడికి నాసిరకం బట్టలు తక్కువ రకం గడియారం గట్టిగా పట్టుకుంటే సొట్టలుపడే ఆ పళ్ళెం చెంబు యిచ్చినందుకు

పిగ్గుపడి ఓ వెయ్యిరూపాయలు అదనంగా యివ్వవలసిందే" చేతిలోనుంచి సిగరెట్టు ముక్క విసిరి పారేశాడు వియ్యపురాలి తమ్ముడు.

పిల్కలాల్చి సవరించుకుంటూ వచ్చాడు హరిశంకరం. "ఏమిటోయ్ నరసింహం? ఏమిటీ ఆలస్యం ? కాఫీ టిఫిన్ అయిందా?" బుజమ్మీద చెయ్యివేసి తన వైపుకు తిప్పుకున్నాడు.

"నాదేముంది ? నేను రెడీ" అన్నాడు తల వంచుకుని.

హరిశంకరం బయట వరండాలోపలహాలు దాటుకుని పెరటివైపు వరండాలో చూశాడు. రాజేశ్వరమ్మ స్తంభానికి ఆనుకుని నూర్జహాన్‌లా ఆలోచిస్తూ గంభీరముద్రలో ఉన్నది. అందరూ ఆమె చుట్టూచేరి కబుర్లలోపడ్డారు. పెళ్లిలో ఆడపెళ్ళివారు మగపెళ్ళివారిని ఎలా టోపీలో వేసుకుందీ వర్ణించి చెబుతున్నది విశాలాక్షమ్మ పండిన కేశరాసిని ఒక చేత్తో తడుముకుంటూ.

"మగ పెళ్ళివారిని మరీ అంత తక్కువగా అంచనావేస్తే ఎట్లా ? వీళ్ళేనా అంత తెలివి తక్కువవాళ్లు?" ఆమెకు ఎదురుగా కూర్చున్న ఆవిడ ఆశ్చర్యాన్ని ప్రకటిస్తోంది.

హరిశంకరం వచ్చి వరండా చివరగా ఉన్న మెట్లు దగ్గర నిలబడ్డాడు.

"హరిశంకరం" కనుబొమలు పైకెత్తి నోరు తెరిచింది రాజేశ్వరమ్మ. ఆశ్చర్యం, సంతోషం ముఖమంతా ఆవరించుకున్నాయి.

"ఏ ఊళ్ళో ఉంటున్నావు?" అన్నది లేవబోతూ. కొంచెం ఇతనికి కాఫీ ఫలహారం తెచ్చి పెట్టండర్రా" అంటూ అక్కడ వున్న వాళ్ళకు పురమాయించింది.

"ఇప్పుడేం వద్దండి. అక్కడే ఉంటారని సరాసరి పెళ్ళివారింటికే వెళ్లాను. నాకిప్పుడు మా స్వగ్రామం దగ్గరికి ట్రాన్సుఫరు అయింది. మీరు పంపిన ఆహ్వానము తిరిగి తిరిగి నాకు నిన్ననే చేరింది.'' నిలబడే మాట్లాడుతున్నాడు కండువా సరిచేసుకుంటూ.

ఒక్కొక్కళ్ళే అక్కడ కూర్చున్నవాళ్ళంతా లేచి పక్కకు తప్పుకున్నారు. అంతలో కాఫీ గ్లాసు వచ్చింది. "కాఫీ అయినా తీసుకోవోయ్" రాజేశ్వరమ్మ బలవంతం చేసింది.

హరిశంకరం స్తంభానికి ఆనుకుని కూర్చుంటూ గ్లాసు చేతిలోకి తీసుకు న్నాడు.

"మీ ఆవిడా పిల్లలు క్షేమంగా ఉన్నారా!"

హరిశంకరానికి ఆమె అడిగిన ప్రశ్నలో తన భార్యకు ఆమె పోయించిన పురుడు జ్ఞాపకము వచ్చినది.

"అంతా బాగున్నారు అబ్బాయి రాజేశ్వరరావుకు మూడో ఏడు వచ్చింది."

అదేమిటా పేరు! రాజేశ్వరమ్మ ఆ మాట నోటితో అడగలేదుగాని అడుగు తున్నట్లే ఉంది ఆ ముఖం. ఆశ్చర్యం ఆనందం దోబూచులాడుతూ ముఖం మీద మెరిశాయి.

"నడకా ఆదీ...." వాక్యం పూర్తి చేయలేకపోయింది.

"నడకేమిటి మాటలేమిటి దంచిపారేస్తున్నాడు. వాడి తెలివితేటలు, ఆ చురుకుదనం అబ్బబ్బ చెప్పలేను. వాడు వేసే ప్రశ్నలకు ఇంట్లో అందరం చిత్తై పోతున్నాం. అది పేరు మహిమ అంటుంది మా ఆవిడ.'' కాఫీగ్లాసు కిందపెట్టాడు.

"ఆఁహాఁ'' అన్నది. తనపేరు పెట్టినందుకు లోలోపల సంతోషపడుతూ.

హరిశంకరం భార్య శకుంతల రాజేశ్వరమ్మ యింటికి పేరంటానికి వెళ్ళింది. వాళ్ళమ్మాయి పుట్టిన రోజుకు ఊళ్ళోఉన్న ఆడవాళ్ళంతా పేరంటానికి వచ్చారు. శకుంతల అందరికీ పసుపు కుంకుమ యిచ్చింది. గంధం పూసి తాంబూలాలు పంచింది. ఇంకా అందరూ వెళ్ళకముందే నడుమునొప్పి అంటూ వంటింట్లోకి వెళ్ళి కూర్చుంది. ముత్తయిదువులతో కబుర్లుచెప్పి వాళ్ళను సాగనంపి రాజేశ్వరమ్మ శకుం తలకోసం ఇల్లంతా వెతికి వంటింట్లోకివచ్చి చూసింది. శకుంతల బాధతో మెలికలు తిరుగుతోంది. ఎనిమిది గంటల రాత్రి సన్నగా వాన కురుస్తోంది. రాజేశ్వరమ్మ బంట్రోతును పంపి కారు డ్రైవరును పిలిపించింది. శకుంతలచేత వేడి పాలు ఒక కప్పు తాగించి హాస్పిటల్‌కు తీసుకు వెళ్ళింది.

దారిలో అడిగింది రాజేశ్వరమ్మ, ''ఇటువంటి మనిషిని ఒంటరిగా వదిలి పెట్టి ఎలా వెళ్ళాడమ్మా మీ ఆయన?''

నడుంమీద చెయ్యివేసి రాసుకుంటూ బాధతో ముఖం చిట్లించుకుని "మొన్ననే తొమ్మిదవనెల వచ్చిందండీ ఇంకా టైముందికదా అనుకున్నారు. వచ్చేటప్పుడు మా అమ్మను తీసుకు వస్తారు." వినీ వినబడకుండా అన్నది.

హాస్పిటల్లో డాక్టరులేదు. సినిమాకు వెళ్ళింది. నర్సు డాక్టరుకు కబురు చేసింది. ఆ కాంపౌండులోనే ఉన్న మగడాక్టరు కలెక్టరుగారి కారు చూడగానే పెద్దపెద్ద అంగలు వేసుకుంటూ వచ్చాడు, రాజేశ్వరమ్మ ఆయనతో మాట్లాడుతూ ఉండగా నర్సువచ్చి చెప్పింది మగపిల్లవాడు పుట్టాడని.

రాజేశ్వరమ్మ వెళ్ళి శకుంతలను పలకరించి కావలసిన వస్తువులు పంపుతానని యింటికి వెళ్ళింది. ఎడపిల్ల లిద్దరిని ఇంట్లో అట్టిపెట్టుకుంది హరిశంకరం ఊరినుంచి వస్తూనే ఆమె దగ్గరికి పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళాడు.

"సమయానికి మీరు ఆదుకోకపోతే శకుంతల ఏమయిపోయేది!" ఆ మాట పదిసార్లు అన్నాడు హరిశంకరం.

"నేను ఉండగానే అంతమాట! అయినా నేను మాత్రం ఎక్కువ ఏం చేశానని!" అన్నదే కాని తాను చేసినదంతా హరిశంకరం మరో మారు చెబితే వినాలని ఉన్నట్టుగా అతడికి కనబడ్డది ఆమె ముఖంలో.

"అందరికీ మనసు స్వచ్ఛంగా మీ మనసులాంటిది ఉంటుందా! అందరికీ దయా దాక్షిణ్యాలు మీలా ఉంటాయా!" అన్నాడు. మీరెంత అందంగా ఉంటారో మీ మనసు అంత అందమయిందని చెప్పాలని హృదయం తొందరపెట్టింది. మాట నాలుక చివరదాకా వచ్చింది. కాని పైకి అనటానికి సాహసం చాలలేదు.

"పేరుకు తగిన మనసు ఇచ్చాడు దేవుడు" అన్నాడు.

రాజేశ్వరమ్మకు హరిశంకరాన్ని చూడగానే ఉత్సాహము పదింతలయింది. ఈ మాటతో పైకి ఎక్కడికో ఎగిరిపోతున్నట్టనిపించింది.

శకుంతలమ్మ హాస్పిటల్‌నుంచి తమ కారులోనే ఇంటికి పంపించింది. దగ్గరవుండి నీళ్లుపోయించింది. ఇరవై ఒకటోనాడు జరగవలసిన తతంగమంతా తన చేతిమీదుగా జరిపించింది.

అప్పటికి పదిరోజులకిందట చైల్డు వెల్‌ఫేర్ సెంటర్‌లో రాజేశ్వరమత తన హోదానంతా ఉపయోగిస్తూ పెట్టిన చివాట్లు హరిశంకరానికి జ్ఞాపకం వచ్చాయి. అప్పటికి ఊరుకొని ఆ మరునాడు అక్కడ జరిగిన బహుమాన ప్రదానంలో తీసిన ఫోటోలు ఆమె చేతికిచ్చాడు. తిప్పి తిప్పి చూసుకుంది అరగంటసేపు. మబ్బులు కమ్ముకున్న ఆకాశంలో మెరుపులా మెరుస్తోంది రాజేశ్వరమ్మ. ఆమె కట్టుకున్న జరీపూల నల్లపట్టుచీరె, తలలో పెట్టుకున్న మల్లెదండలు, చిరునవ్వు చిందిస్తున్న ఆ ముఖం అద్భుతంగా ఉంది ఫోటోలో.

ఎంత అందంగా ఉన్నా అందరి ఫొటోలు ఇంత బాగారావు అందామను కున్నాడు. కాని "మీరు ఫొటో తీసుకుంటే చాలాబాగా వస్తుంది." అన్నాడు పైకి.

రాజేశ్వరమ్మ ముఖంలో సంతృప్తితోపాటు కించిత్ గర్వంకూడా తొంగి చూసింది. ముఖం పొంగినట్లయింది. అమ్మయ్య-నిన్నటి ఆమెకోపమంతా పోయిం దన్నమాట.

హరిశంకరం చూశాడు. విడిదిలో ఇంకా ఎక్కడి వాళ్ళక్కడే కూర్చుని ఆవలిస్తున్నారు.

హరిశంకరం కండువా సవరించుకుంటూ రాజేశ్వరరావు పుట్టినప్పటి సంగ తులన్నీ మళ్ళీ ఏకరువు పెట్టాడు. "మీ మాట రోజుకు ఒక్కసారయినా జ్ఞాపకం చేసుకుంటాము. అన్నట్టు మరిచిపోయానండి చెప్పటం. ఆ ఊరునుంచి బదలీ అయి నప్పుడు తీసిన ఫొటో పెద్దదిచేయించి మా గదిలో పెట్టుకున్నాము. మా శకుంతల ఏం చేస్తుందంటే పొద్దున్నే లేచి తాజా మల్లెపూలతో కట్టిన మాలతో ఆ ఫొటోను అలంకరిస్తుంది" అన్నాడు జేబులోంచి రుమాలుతీసి తుడుచుకుంటూ.

"ఆ ఊళ్ళో పనిచేసినట్టు మరెక్కడా పని చెయ్యలేకపోయాము- నేనయినా ఆయనయినా. ఎక్కడా మనుష్యులకు సంస్కారం లేదు" అంది.

"అదేమిటి అలా అంటున్నారు? మరీ బొత్తిగా అనాగరికంగా ఉన్నాయా ఊళ్లు?"

"మరీ అంత అధ్వాన్నంగా లేవు. ఆ మాటకొస్తే మనమున్న ఊరికంటె బస్తీలే అనుకో. అయితే అక్కడ ఒకరి సంగతి ఒకరికి అక్కర్లేదు. పెద్దా చిన్నా భేదం అంటూ లేదు" అంటూ మూతి విరిచింది.

"ఆ ఊళ్ళో మాత్రం మీ తరువాత వచ్చిన కలెక్టరుగారి భార్య ఊరి సంగతి పట్టించుకున్నదా! ఊళ్లో ఏముంది మనిషిలో ఉంది. కాని, మీ మాదిరిగా మనిషి మనిషినీ పలకరించి యోగక్షేమా లడిగేవారు ఎవరు? ఆ ఊరి వైభవమంతా మీతోనేపోయింది. చెప్పటం మరిచిపోయాను. మీరు ప్రారంభించిన పాఠశాలకు కోదండరామయ్యగారు పెద్ద బిల్డింగు కట్టించారు. ఆపాఠశాలకు మీ పేరే పెట్టారు."

రాజేశ్వరమ్మ హృదయం ఉప్పొంగింది. కళ్లు పెద్దవి చేసుకుంటూ "ఆ పాఠశాలా?" అన్నది.

పెళ్ళివారింటినుంచి ఇద్దరు మగవాళ్లు వచ్చి గడపలో నిలబడ్డారు. హరి శంకరం ద్వారంవైపు చూడటంతో రాజేశ్వరమ్మ కూడా అటు చూసింది.

ఏమిటిసంగతి అన్నట్టు చూశాడు హరిశంకరం వాళ్ళవైపు.

"అందరూ ఎదురుచూస్తున్నారు. ఇప్పటికే చాలా ఆలస్యమయిపోయింది."

రాజేశ్వరమ్మ ధ్యాసంతా ఆ పాఠశాలమీద ఉన్నది. హరిశంకరం అది కని పెట్టి వాళ్ళవంకచూస్తూ తన సంభాషణ సాగించాడు.

"ఆ స్కూలు భవనంలో ఒకపెద్ద ఎసెంబ్లీహాలు కట్టారు. ఆ హాలులో మీ ఫొటో లైఫ్ సైజుది పెట్టారు. దానికి జరీ జల్తారుహారం వేశారు. అంతే పెద్దహాలుకు ఆ ఫొటో పెట్టడంతో ఎంతో అందం వచ్చింది."

హరిశంకరం మళ్ళీ చూశాడు వాళ్ళవైపు.

"ఎందుకువచ్చారు? ఏం పని? ఎవరయినా కావాలా?" అడిగాడు తమ సంభాషణకు అంతరాయం వచ్చిందన్నట్టుగా ముఖంపెట్టి.

"పెళ్ళికొడుకుకోసం అంతా ఎదురుచూస్తున్నారు. ఇప్పటికే చాలా ఆలస్య మయిపోయింది"

"పెళ్ళికొడుకా? అదేమిటి పెళ్ళిపందిట్లోలేడూ!" ఆమె వంక చూశాడు హరిశంకరం

"ఎక్కడున్నాడో చూసి తీసుకువెళ్ళండి" అన్నది అంతకుపూర్వం జరిగిం దంతా విస్మరించి.

"అదేమిటి మీరు రారూ? అంతా యిక్కడే ఉన్నారు."

"మేమేదో మాట్లాడుతున్నాంగా. అందర్నీ తీసుకువెళ్ళండి" తరువాత సంగతి చెప్పు అన్నట్టుగా రాజేశ్వరమ్మ హరిశంకరంవైపు చూసింది.

అందరూ వెళ్ళగా చూసి హరిశంకరం మళ్ళీ మొదలుపెట్టాడు.

"మీరంత పెద్ద ఫొటో ఎప్పుడు తీసుకున్నారసలు?"

"పెద్దఫొటో కావాలంటూ ఆ పాఠశాల సెక్రటరీ దగ్గరనుండి ఉత్తరం వచ్చింది. పోనీ తీసుకుని పంపుదామా అంటే మావారు వద్దని మా గదిలో పెట్టు కున్న ఫొటో పంపారు. నేను వద్దంటూనే ఉన్నా సుమా. ఆదన్నమాట ఆ హాలులో తగిలించింది."

"చాలా హుందాగా వుందిలెండి. ఆ హాలులో అక్కడ అప్పుడే ఆడపిల్లల సంఖ్య ఐదువందలు దాటింది. పల్లెటూళ్ళనుంచి కూడా వస్తున్నారు.

ఆ పిల్లలంతా ఆ హాలులో సమావేశమయి ప్రతిరోజూ ప్రార్థన చేస్తారు. ఏ మీటింగయినా ఆ హాలులోనే అవుతుంది; అక్కడున్న పిల్లలకేకాదు. అధికారు లకూ, వచ్చీపోయే నాయకులకూ మీపేరు, మీఫొటో బాగా పరిచయమయిపోయింది."

హరిశంకరానికి ఆయన అత్తగారన్నమాట చట్టున స్ఫురించింది రాజేశ్వ రమ్మగారి అందాన్ని ఆమె తెలివిని సంఘసేవనూ వితరణను ఎత్తి మాట్లాడాలి ఆమెతో" అతడి కళ్ళల్లో ఒక వెలుగు వెలిగింది.

రాజేశ్వరమ్మ నవ్వుముఖంతో అతడు చెప్పే కబుర్లు ఆసక్తితో వింటోంది. యాభయ్యో పడిలో ఉన్న రాజేశ్వరమ్మ పొడుగు-పొడుక్కు తగ్గ లావు మనిషి హుందాగా ఉంటుంది. అన్నిటికంటె ఆకర్షణీయంగా ఉంటుంది కను ముక్కు తీరు. ఆమె దేహచ్ఛాయ పసుపుకలిపిన తెలుపు. పదిమందిలో ఉన్నా పట్టివ్వగల సౌందర్య మామెది.

"ఆః యింకా ఏమిటి హరిశంకరం, కబుర్లు? చాలా రోజులయింది మనం కలుసుకుని." ఇంకా చెప్పు అన్నట్టున్నాయి. ఆమె కళ్ళు, నోరు-ముఖం.

"ఒకరోజు ఆ పాఠశాలకు స్వామిజీ వచ్చాడు. అంటే చిన్మయానంద మఠంనుంచి. ఆయన ఉపన్యాసం యిస్తున్నంతసేపూ ఆ ఫొటో వంక చూడటం మొదలుపెట్టాడు. చివరికి వెళ్ళేటప్పుడు అడిగాడు "ఏ సంస్థానం రాణి ఈమె" అని అక్కడ ఉన్న సెక్రటరీ చెప్పాడు. "ఇటువంటి సౌందర్యం చాలా అపురూపం. రూపానికి తగిన దొడ్డగుణం ఇంకా అపురూపం" అన్నాడు.

పైకి కనబడకుండా నవ్వును అదిమిపెట్టింది రాజేశ్వరమ్మ. ఆ ప్రశంసకు ఎంత విలువ ఉన్నదో హరిశంకరం బాగా కనిపెట్టి చూస్తున్నాడు

"మీరు హాస్పిటల్లో కుటుంబనియంత్రణ శాఖను ప్రారంభించారట కదూ?" అన్నాడు పెరటివైపు చూస్తూ.

"ట- ఏమిటి-మీరులేరూ ?"

"నన్ను అప్పుడు ఆరునెలలు ట్రైనింగుకు పంపారు."

"ఆ హాఁ అప్పుడేనా మీరు వెళ్ళింది ?"

"అప్పుడేగా మీరు మా శకుంతలను వెంబడి పెట్టుకుని వెళ్ళి పెంటర్లన్నీ చూపింది ?"

"అవునవును. ఇంకా మీకు అవన్నీ జ్ఞాపకం ఉన్నాయా?"

"అయ్యో ఎంతమాటన్నారు ? మాకే కాదు - ఆ జిల్లా వాళ్ళంతా మిమ్మల్ని పొద్దునలేచి తలుచుకుంటారు. చేయెత్తి మొక్కుతారు."

రాజేశ్వరమ్మకు ముడుచుకు పోయిన నరాలన్నింటిలో రక్తము స్వేచ్ఛగా ప్రవహించినట్లయింది. దేహము బరువుతీసినట్లుగా తేలిగ్గా, ఉత్సాహంగా ఉంది. చాలా రోజులకు హరిశంకరం కినబడ్డాడు. ఆ కబుర్లతో ఈ మధ్యలో ఎదురయిన చికాకులన్నీ పటాపంచలైన ట్లనిపిస్తోంది. ఆమెకు. ఆమె మనసు ఎంతో చురుగ్గా 'పోటెత్తిన సముద్రం'లా ఉంది.

పెళ్ళివారింటినుంచి మళ్ళీ ఎవరో వచ్చారు. ఆమె కెదురుగా వచ్చి నిలబడ్డారు జంకుతూ.

"ఏమిటీ మళ్ళీ వచ్చారేం"

"భోజనాలకు రమ్మంటున్నారు, ఇప్పటికే ఆలస్యమయింది."

"ఈ ఎండలో అక్కడికి రాలేను. మా హరిశంకరం కూడా యిక్కడే ఉంటాడు. రాత్రి నిద్ర లేనట్టుంది. ఎండతో అంతదూరం రాలేడు. మా యిద్దరికీ భోజనం ఇక్కడికే పంపించమని చెప్పండి హరిశంకరం వైపు తిరిగింది. రాజేశ్వరమ్మ, ఆమెకు అతడంటే పుత్రవాత్సల్యము. ఆ ఊళ్ళో ఉన్నప్పుడు కూడా రోజుకొకసారయినా అతడు వచ్చి ఏవో కబుర్లుచెప్పి ఒక అరగంట కూర్చుని పోవాల్సిందే. అతడు రాకపోతే ఆమె మనిషిని పంపేది.

ఇద్దరూ ఎప్పటెప్పటివో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ భోజనాలు చేశారు. పెళ్ళి హడావిడి అయిపోయి పెళ్ళివారు వెళ్ళే అంతవరకూ హరిశంకరం విడిదిలోనే ఉన్నాడు.

పెళ్ళికూతురు వసుంధర హరిశంకరం అన్నయ్యకు కోటి నమస్కారాలు చేసింది మనసులో.

('ఆంధ్రజ్యోతి' సచిత్ర వారపత్రిక)